

Høringsuttalelse fra Skedsmo menighet: Justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser – Kirkerådet 2018

Skedsmo menighet har ikke blitt bedt om å delta i høringen, men vi synes dette er en så viktig sak at vi likevel ønsker å delta. Vi har ikke kunnet bruke mye tid på høringen, og har ikke vurdert alt det generelle, men har vurdert alle endringene i selve ordningen i høringsforslaget.

Endringer er ikke alltid lett, kanskje særlig ikke i en menighet og en kirke med så lange tradisjoner som Skedsmo. Da gudstjenestereformen ble innført i 2011, var tendensen i Skedsmo at man holdt seg nær opp til den forrige ordningen for hovedgudstjenesten. Ved justering av lokal grunnordning i 2015, ble det etter flere samtaler gjort nye endringer, som f.eks. å flytte dåpen frem i gudstjenesten slik gudstjenestereformen av 2011 legger opp til.

Generelt må vi kunne si med forskningen som er gjort, at noe har falt i god jord. Det er noe vi gjerne fortsatt ønsker å beholde, og andre ting det er greit å endre.

Når det gjelder justeringer i selve ordningen er det særlig 4 punkter vi vi fremheve, og som vi kommer tilbake til nedenfor:

- *Ønske om å beholde Forbønn som egen hoveddel i ordo.*
- *Plassering av takkoffer, og hvordan vi skal tenke omkring ofringer fremover med tanke på at vi går mot et stadig mer pengeløst samfunn.*
- *Hvordan håndtere info og kunngjøringer.*
- *Beholde muligheten for å ha bønnevandring samtidig med nattverd.*

Høringstema 1: Hvordan øke kvaliteten og antall deltakere i gudstjenesten

Disse spørsmålene har vi ikke hatt tid til å drøfte, enda så viktige de er. Men noen få tanker har vi.

1a: Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke.

Selv om vi ikke kan si at reformen har økt oppslutningen om gudstjenestene, har det ført til en større involvering av MR, hele staben og flere frivillige gjennom deltakelse i gudstjenesteutvalg og barne- og ungdomsutvalg. Om gudstjenestereformen kan ha hindret nedgang er mulig, men vanskelig å påvise. En økt bevissthet og arbeid med stadig å bedre kvaliteten på gudstjenestene er veldig positivt. Økt kvalitet er opplagt viktig med tanke på å beholde ønsket og motivasjonen hos folk for å komme til kirke. Nå er det en kjent sak at det er forskjellige meninger om hva som er god kvalitet, men nettopp samtalen rundt gudstjenestene i forskjellige fora oppleves fruktbar.

Et viktig tema til vurdering er i hvor stor grad trosopplærings tiltak skal være knyttet til gudstjenestene. Vi sliter generelt med oppslutningen på tiltakene. Det ser også ut til at noen ikke vil komme på gudstjenestene, men bare på samlingene på f.eks. lørdag. Selv om vi mener det legges mye godt arbeid ned i tiltakene og gudstjenestene knyttet til disse, står ikke resultatet i forholdet til innsatsen. Så en evaluering av trosopplæringen generelt og forholdet til gudstjenestene spesielt vil være ønskelig.

Forøvrig tror vi det er mye i de foreløpige analysene som tyder på at menigheter som har et aktivt menighetsliv i større grad greier å opprettholde deltakelse og frekvens på gudstjenestene. Skedsmo menighet er en typisk seremonikirke med tanke på dåp, og har mange konfirmanter. Dette bidrar til brukbare besøkstall for vår del.

Det kan også virke som at de gudstjenestene vi klarer å få til en satsning på sang og musikk gir økt deltakelse.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

I Skedsmo har vi 6 hovedtyper for hovedgudstjenester.

- Høymesse med dåp og nattverd
- Høymesse uten dåp med nattverd. (Såkalt satsningsgudstjeneste med ekstra vekt på sang og musikk, preken, søndagsskole og fellesskap/kirkekaffe)
- Gudstjeneste med dåp uten nattverd. (Her er det inntil 6 dåp)
- Familiegudstjenester som kan være med eller uten både dåp og nattverd.
- VIBE – ungdomsgudstjeneste. (Samarbeid med Acta Norkirken Skedsmo og Skedsmo Voices 4 ganger årlig på andre tidspunkt enn kl 11 søndag formiddag)
- Forenklet gudstjeneste utenfor kirken. (F.eks. i kirkeruinene på Asak, Huseby og Skedsmotun.

Vi synes dette er en god fordeling mellom forskjellig typer gudstjenester. Dette ønsker vi å opprettholde som hovedtyper.

Høringstema 2: Almennelige bestemmelser for hovedgudstjenesten

Høringsspørsmål 2: Mener dere at det er behov for å justere eller presisere noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas?

Vi synes ordningen slik den er i dag er noe omstendelig. Vi har oppdaget underveis at vi ønsker å justere noe i forhold til hva vi fikk godkjent i 2015. Det er mindre justeringer som vi mener burde kunne løses lokalt, særlig hvis de ligger innenfor rammene for ordningen. Det virker da å være unødvendig å sende slike små justeringer til biskopen. Det kan f.eks. gjelde hvor i gudstjenesten vi legger kunngjøringene, eller hvilke alternativer vi vil bruke av kyrie på familiegudstjenestene.

Høringstema 3: Justeringer i hoveddel I

Høringsspørsmål 3e: Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

Vi synes presiseringene som er gjort under 3a, 3b, 3c og 3d er gode.

Når det gjelder 3e: *Ledd 4 Samlingsbønn*, tenker vi at samlingsbønn er like viktig som dagens bønn. I Skedsmo har vi plassert syndsbejennelsen i sammenheng med forbønnsdelen, og mener derfor det er nødvendig med samlingsbønn.

Høringsspørsmål 3f: Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbejennelse i høringforslaget?

Vi synes det er flott å kunne innlede med det dobbelte kjærlighetsbudet. Så det ønsker vi å kunne fortsette med.

Forøvrig synes vi forslaget til innledning til syndsbejennelse er god.

Høringsspørsmål 3i: Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjeneste, og ikke et valgfritt ledd?

Vi synes det er greit at dagens bønn blir obligatorisk. Når det er dåp bør dåpen avsluttes med et vers eller to av dåpssalmen for å få til en god overgang til dagens bønn.

En annen sak er at *ledd 8 dagens bønn* like godt kunne ha stått som første punkt under hoveddel II Ordet. På den måten ville det tydeligere angi tema for dagens tekster.

Høringsspørsmål 4: Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

- a) For å begynne med det viktigste, så mener vi det er en fundamental feil å sløyfe *hoveddel III. Forbønn*. Det er et ordtak som sier at det du gir oppmerksomhet, får oppmerksomhet. Ved å sløyfe Forbønn som egen hoveddel, mister forbønnen sin betydning i gudstjenesten. Den sees ikke lenger på som så viktig. I forbindelse med påskehøytiden i Jerusalem siterte Jesus profeten Jesaja som sa at «*mitt hus skal kalles et bønnens hus for alle folk*». Nå er ikke tempelet i Jerusalem lenger der, men «Vi er Guds hus og kirke nu, bygget av levende stener». Det er ikke bare tempelet i Jerusalem og lekfolkets samlingssted som er et bedehus, det skal også kirken være. Forbønn er et av fundamentene for kirken og gudstjenesten, derfor bør det ikke bare sees på som en del av de andre hoveddelene, men få sin plass som en egen hoveddel. Vi vil i den anledning også vise til Ap.gj.2,42 – fellesskapet, apostlenes lære, brødsbrytelsen og bønnene.
- b) Vi har hele tiden innledet evangelielesningen med halleluja, så det kan gjerne bli obligatorisk for vår del.
- c) Det vi derimot ikke liker, er at muligheten for aktualiserende, dramatiserende eller aktiviserende innslag utgår. Dette er noe vi benytter i forbindelse med både konfirmanter og i trosopplæringen.
- d) Vi liker heller ikke at det utgår at predikanten «På høytidsdager, og når det ellers er ønskelig, kan begynne prekenen med en kort innledningsdel før prekanteksten leses.» Tekstene kan nemlig være av en slik karakter at det er nødvendig å ha en kort innledning for at lesningen av teksten skal kunne fungere og gi mening, ikke minst for kirke-uvante. Noen ganger kan det til og med være fint å avslutte prekenen med tekstlesningen.
- e) Ellers er det fint at prekenen nå skal avsluttes med lovprisningen.
- f) Når det gjelder ledd 15 Salme, synes vi det noen ganger kan være fint å bare ha meditativ musikk her.
- g) **16 Kunngjøringer** er et vanskelig/utfordrende punkt. Vi synes ikke det er naturlig å brette opp eller punktere gudstjenesten med kunngjøringer her. Info om gudstjenesten er det fint å komme med i innledningsdelen. Men hva med info om dagens takkoffer? Det egner det seg ikke å gjøre helt i begynnelsen, og heller ikke her før forbønn. Det synes vi fungerer best rett før takkofferet skal tas opp. Da må det etter flertallets mening i GU kunne gis litt utfyllende info om formålet. Hvem i dåpsfølgene vet f.eks. hva Santalmisjonen er?

Når det gjelder kunngjøringer om f.eks. kommende gudstjenester, synes vi det fungerer best som første ledd under hoveddel IV Sendelse. Etter nattverden er ferdig, og før menigheten reiser seg for å synge siste salme, er det etter vår mening et egnet sted med kunngjøringer. Så reiser menigheten seg for å synge siste salme, motta velsignelsen og sendes ut.

- h) Vi mener som nevnt ovenfor at hoveddel II. Forbønn må beholdes.
- i) Vi mener det er veldig synd å miste muligheten for å ha bønnevandring sammen med nattverd. Den viktige endringen og presiseringen som gjøres i forslaget, tar ikke tilstrekkelig hensyn til den praktiske siden av saken. Heller ikke når det gjelder oppslutning om bønnevandring og nattverd. Ved å ha bønnevandring og nattverd hver for seg, må menigheten ut på vandring 2 ganger i stedet for én gang. Terskelen for å bli med på både nattverd og bønnevandring blir også mindre ved å ha det samtidig. Flertallet i GU hos oss synes ikke dette forringer verken bønnen eller nattverdens betydning.

Høringstema 5: Justeringer i hoveddel III. (IV.) Nattverd, ledd 18-21

Vi synes Nattverd fortsatt skal være hoveddel IV.

Høringsspørsmål 5a: Nattverdpraksisen i vår menighet

I Skedsmo har vi nattverd i 3 av 4 gudstjenester. På gudstjenester med opptil 6 dåp har vi det ikke. Og noen ganger skjer det så mye i en familiegudstjeneste at vi ikke tar oss tid til det. Vi prøver å holde gudstjenestene innenfor 75 minutter.

Det vanligste hos oss har blitt nattverd med intinksjon, og da står liturg og medliturg nedenfor kortrappa. Nattverd med intinksjon senker terskelen for å delta, og det synes vi er positivt.

Ved gudstjenester der det i hovedsak er kirkevante til stede, kan vi bruke knefall.

Høringsspørsmål 5b: Gi gjerne kommentar til valgene av ord som er foreslått

Vi støtter valgene av ord som er gjort i høringsforslaget.

Høringsspørsmål 5c: Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

Vi forstår tenkningen bak ønsket om å legge takkoffer inn i nattverdliturgien, men synes likevel ikke det er det beste grepet. For det første er det ikke alltid nattverd, og da er det jo ikke del av nattverdliturgien. Det i seg selv tilsier at det er greit at det er et eget punkt.

I Skedsmo har vi ofring rundt alteret, og det egner seg ikke hvis offer skal samles inn under nattverden. Kantor og mange med ham, mener salmesangen ikke fungerer godt når man går. Så da må vi begynne med offerposer i benkene. Og det er det flere som vegrer seg mot. Verken de som samler inn offeret eller de som ofrer synes det er bekvemt med innsamling i benkene. på den annen side så sparer vi litt tid ved å ofre under salme før nattverd, så det taler til fordel for den foreslåtte ordningen. Kunne ofringen bli tatt opp ved utgangen???

Imidlertid vil vi reise spørsmålet om takkofferet på et enda mer generelt og prinsipielt plan: Hvordan løse ofringer i dag og i fremtiden når stadig færre har kontanter på seg, og mange heller vil være faste givere? Vi har merket en nedgang i offerinntektene. Det er ikke mye som kommer inn på Vipps.

Høringsspørsmål 5e: Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringsforslaget.

Når det gjelder 5d: Ledd 19 Takksigelse og bønn, så skjønner vi ikke hvor den rubrikken står som angir de to måtene oppløftingen og brytingen av brødet som faktisk skjer i våre menigheter står.

Mange prester følger regelen med å bryte brødet når det sies i innstiftelsesordene. Dette tydeliggjør hva Jesus gjorde, og gir brødsbrytelsen god oppmerksomhet. Både det å se på elementene, og bryte brødet når det står at Jesus gjorde det, synes vi gir god mening.

For mange fremstår det som underlig å skulle ha et eget punkt med brødsbrytelse. Det virker unødvendig.

Vi synes det er god ting at det alltid er samme Hilsen - prefasjonsdialog.

Høringstema 6: Justeringer i de enkelte nattverdbønnene

Dette har vi ikke tatt oss tid til å gå inn på.

Vi har merket oss at det er foreslått en ny og kortere nattverdbønn til bruk ved særskilte anledninger, f.eks. når det er mange dåp. Dette synes vi er veldig fint.

Høringstema 7: Justeringer i hoveddel IV (V) Sendelse, ledd 22-25

Vi synes det er fint at det nå blir vanlig å stå under første og siste salme.

Siden det er valgfritt hvor man kan legge kunngjøringer, er vi tilfredse med ledd 22-25.

Som sagt synes vi det gir god flyt og mening og ha kunngjøringer om det som skal skje mens menigheten sitter, før siste salme synges og menigheten reiser seg.